Coalitieonderhandelingen Arnhem 2022

BESLUITENLIJSTEN

- Veiligheid leefbaarheid en openbare orde in Arnhem (26 april 2022)
- Brief burgemeester in reactie op coalitieakkoord (31 mei 2022)

Veiligheid, leefbaarheid en openbare orde in Arnhem

Opgave veiligheid en leefbaarheid in Arnhem

Het misdaadcijfer van de politie en de onveiligheidsgevoelens onder inwoners in Arnhem zijn hoger dan het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten. Een G40-stad met G4-problemen. De leefbaarheid en veiligheid in sommige wijken staat structureel onder druk, zoals in Arnhem-Oost (Geitenkamp, Presikhaaf, Klarendal, Arnhemse Broek, Malburgen), maar ook in De Laar, Elderveld, Kronenburg en Vredenburg. Dit algehele beeld van onveiligheid en leefbaarheidsproblemen begint vaak / en gaat gepaard met overlast, verloedering en grote achterstanden bij bewoners op het gebied van werk, gezondheid, onderwijs en armoede.

Ondermijnende criminelen verpesten eerlijk ondernemen in gebieden in de stad zoals de Steenstraat en zoeken ronselende invloed op kwetsbare inwoners van onze stad en de jeugd. Op straat zien we steeds jongere daders in de (drugs)misdaad, al dan niet voorzien van een wapen. Het is zaak om het criminele pad voor hen af te snijden en nieuw perspectief te bieden op een leven waarin persoonlijke ontwikkeling centraal staat in plaats van snel en fout geld en levensgevaar.

Veiligheid als basis

Veiligheid is de basis van alles. Zonder veiligheid geen leefbaarheid en geen vooruitgang. Veiligheid is een voorwaarde voor de vrijheid en persoonlijke ontwikkeling van mensen, voor de zekerheid van bestaan en het gevoel van thuis zijn en fijn opgroeien in je eigen straat, buurt en stad.

Veiligheid en openbare orde zijn geen rustig bezit. Het vergt continu aandacht, of het nu gaat om veilige en leefbare wijken, de aanpak van (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit of het in goede banen leiden van evenementen en demonstraties. Veiligheid, leefbaarheid en openbare orde zijn ook kwetsbaar: een incident heeft veel impact op inwoner en buurt en kan lang effect hebben op het gevoel van veiligheid en op vertrouwen.

Daarom is het van belang dat we de basis op orde hebben, zodat we snel kunnen reageren op gebeurtenissen die veiligheid raken. Maar ook om te voorkomen dat zichtbare signalen van verloedering en criminaliteit leiden tot nieuwe criminaliteit en het idee dat er geen aandacht voor is.

De zorg voor een veilige stad ligt niet bij één partij alleen, en kan niet zonder samenwerking en verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen. Het optreden van politie of openbaar ministerie kan niet effectief zijn zonder de bestuurlijke samenwerking met de gemeente en haar maatregelen en interventies; een buurt is alleen veilig en leefbaar als gemeente, handhaver, jongerenwerker, straatcoach, school, ouder, wijkagent, etc. daarin samen optrekken, in een veilige en pedagogische wijk.

De gemeente heeft in dit alles (eveneens) een grote verantwoordelijkheid op het gebied van preventie door te normeren en perspectief te stellen: van preventieve programma's en persoonsgerichte aanpak op het snijvlak van leefbaarheid, veiligheid, onderwijs en welzijn, tot instrumenten met preventieve werking zoals Bibob en gemeentelijke toezicht op naleving van de APV en vergunningen.

Opgave voor de gemeentelijke organisatie

Vergeleken met andere gemeenten investeert Arnhem beduidend minder in veiligheid. Wel is de afgelopen jaren meer geïnvesteerd in de veiligheid van onze stad. Er is veel aandacht gegaan naar het beter organiseren van de veiligheidstaken van de gemeente. De basis wordt op orde gebracht en op een aantal vlakken is de nodige nieuwe expertise toegevoegd. Soms is er sprake geweest van het inhalen van achterstallig onderhoud. Ook is er steeds meer samenwerking gekomen tussen het veiligheidsonderdeel van de gemeentelijke organisatie en andere terreinen, zoals op het gebied van onderwijs en zorg.

Dit alles heeft een grote professionaliserings- en ontwikkelingsslag betekend, waar de organisatie overigens nog deels middenin zit. De komende tijd wordt nog verder gewerkt aan het nog beter zicht krijgen op onveiligheid(signalen) in de stad, opgavegericht werken en het versterken van voldoende 'opvolgingscapaciteit' om geconstateerde zaken op te pakken en verder te brengen.

Aandachtspunten voor de komende jaren

Arnhem is een stad die zonder blijvende aandacht niet kan groeien en bloeien, zeker (niet) op het gebied van veiligheid en openbare orde. De brede aanpak die we in Arnhem hanteren moet Arnhemmers een veilig thuis, een veilige school, een leefbare wijk en een veilige stad bieden. Dat is een forse ambitie, die concreet is gemaakt in een aantal bij u bekende bewegingen die vanuit het ambt van burgemeester zijn geïnitieerd en terug te zien zijn in onder andere de wijkveiligheidsoverleggen, Veilig In en Om School (VIOS), het neerzetten van de pedagogische wijk, de Arnhem-Oost-aanpak en het Breed Offensief Tegen Ondermijnende Criminaliteit (BOTOC). Daarnaast is er bijzondere aandacht voor gebieden waar overlast, criminaliteit, ondermijnings- en leefbaarheidsproblematiek samen komen, zoals in de Steenstraat, op de Geitenkamp en in Immerloo.

De plannen zijn er en we voeren ze gelukkig al dagelijks uit met het gehele netwerk dat ons ter beschikking staat. Maar we zijn er nog zeker niet. De komende tijd komt het erop aan: we zullen de Arnhemmers moeten laten zien dat we er voor hen zijn en dat we er voor hen blijven zijn. Daarvoor moeten we van planvorming naar meer zichtbaarheid en slagkracht op straat. Van reageren op wat we tegenkomen naar proactief voorkomen en tegengaan van misstanden. Een veilige stad moeten we maken met z'n allen en vraagt van ons allen een

lange adem. Daarin moet de gemeente het goede voorbeeld en daarmee het vertrouwen geven.

Belangrijke factoren voor een succesvolle aanpak en concrete aandachtspunten, risico's en kansen:

- De afgelopen jaren hebben we een grote slag gemaakt in het (beter) organiseren van de veiligheidsorganisatie en het op orde brengen van de basis; daardoor ontstaat nu (meer) ruimte voor programmering en het werken langs specifieke opgaven.
- Structurele borging van de beweging die we op een aantal integrale gebieden maken, is nodig om duurzame verandering tot stand te brengen (denk aan VIOS, BOTOC, pedagogische wijk), daarvoor vertrouwen we nu nog veel op extern (en onzeker) geld, bijvoorbeeld van het ministerie van Justitie en Veiligheid.
- In het kader van het komend Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid komen er veel landelijke regelingen vrij voor Arnhem-Oost, onder andere op het gebied van veiligheid. Daarvoor is vaak cofinanciering nodig.
- Om beter opgavegericht (samen) te werken en de opvolgings- en uitvoeringscapaciteit te versterken loont het om een aantal logisch samenhangende taken op het niveau van de ambtelijke organisatie meer samen te brengen onder het onderdeel Veiligheid, bijvoorbeeld als het gaat om de disciplines handhaving en vergunningverlening. Overigens is dan integraal beleid ook beter uit te voeren.
- Doordat de basis op orde wordt gebracht en (al dan niet vanuit uw raad) is gekozen voor een aantal focusthema's, komt er ook steeds meer duidelijker in beeld en dat vraagt vervolgacties die nu nog niet altijd zijn voorzien (denk aan ondermijning, mensenhandel, radicalisering, kindermishandeling, gesloten coffeeshopketen).
- De druk op openbare orde taken blijft toe nemen, een betere inbedding en professionalisering van de uitvoering van openbare orde taken is nog nodig.

Burgemeester van Arnhem

Art 35 Gemeentewet – Burgemeester Reactie op Coalitieakkoord Arnhem
30 mei 2022

Aan de formateur,

Inleiding
Om te beginnen wil ik u hartelijk danken voor de wijze waarop u mij gedurende het formatieproces op de hoogte hebt gehouden en mij hebt uitgenodigd om mijn opvattingen met u te delen, zoals bedoeld in art. 35 van de Gemeentewet.

Het Coalitieakkoord dat u mij heeft toegezonden ademt veel ambitie en een warm hart voor de stad, met name waar het gaat om duurzaamheid; groen en natuur; de inwoners die minder makkelijk kunnen meekomen en de sociale samenhang in de stad.
Het thema wonen heeft gegeven de actuele wooncrisis logischerwijs een prominente rol gekregen in het akkoord. Ook in Arnhem is een grote behoefte aan woningen en staan we voor een immense verstedelijkingsopgave. Dit weerspiegelt zich ook in de aandacht die u geeft aan kwalitatieve aspecten zoals onder meer groen, duurzaamheid en cultuur.
Het realiseren van de gestelde ambities zal nog de nodige zorg vragen. Enerzijds voor wat betreft de financiële en personele capaciteit. Anderzijds omdat we juist in dit dossier mede afhankelijk zijn van de opstelling van marktpartijen, woningcorporaties en omwonenden.

Meer in het algemeen zie ik dat uw beleidsambities op een aantal plekken extra regulering van de samenleving vragen, wat aandacht zal vragen voor zowel communicatie als de capaciteit voor handhaving en bezwaar. Daarnaast zal op een aantal punten nog nader onderzoek nodig zijn om de juridische haalbaarheid te verzekeren (zoals bij natuur-inclusieve nieuwbouw; energie-intensieve bedrijven; parkeernorm-0 en reclamecode).

Ik ondersteun dat handhavingscapaciteit van wezenlijk belang is voor de (sociale) veiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving. Ik kan mij ook goed vinden in een aantal andere passages die raken aan mijn wettelijke portefeuille op het terrein van veiligheid, inclusief wat u schrijft over wietexperimenten, sekswerk en cameratoezicht. Op dit laatste punt is terughoudendheid in de surveillance goed, maar blijft het gebruik van camerabeelden in de opsporing wel belangrijk, met borging in de afstemming binnen de driehoek burgemeester, de politie en justitie.

Ik zie ook het belang van de stevige inzet op de Arnhem-Oost-aanpak, die in de komende periode tot volle wasdom zal kunnen worden gebracht. We zien de problemen in meer wijken toenemen, daarom lijkt het mij terecht dat u aangeeft dat dit type aanpak ook in andere wijken aan de orde zou moeten kunnen zijn.

Financiële en personele capaciteit
In uw voorstellen blijven de normen voor een gezonde financiële huishouding in stand, met name de weerstandsfactor en solvabiliteitsratio. U heeft daarbij ook financiële tegenvallers zoals de opschalingskorting en de herverdeling van het budget Beschermd-Wonen volledig meegerekend. Gegeven uw ambities voor de stad vraagt dit op een aantal punten wel een lastenverzwaring, maar dat is een politieke keuze die past in ons democratische proces.

Het is een goede zaak dat u op een aantal punten expliciet aandacht besteedt aan de capaciteitsvraag die hoort bij bestuurlijke ambities, zeker nu we weten dat de werkdruk in de organisatie al erg is opgelopen. Van een aantal nog in 2022 begrote posten lijkt het mij onzeker of die al dit jaar gerealiseerd kunnen worden, maar het is goed dat u er rekening mee heeft gehouden dat de uitvoering van substantiële beleidsintensiveringen afhankelijk is van passende uitvoeringscapaciteit.

Tegelijkertijd bevat het akkoord nog tal van ambities die nader moeten worden uitgewerkt en waarbij dan een aanvullende vraag om capaciteit en financiën naar voren zal kunnen komen (zoals bijvoorbeeld voor wegaanpassingen ten behoeven van snelheidsmaatregelen; weghalen van verhardingen in openbare ruimte; korting op OV voor minima en mogelijk de premie 'bijverdienen'). Het is goed om dat expliciet in het oog te houden.
Op zichzelf is het logisch dat een Coalitieakkoord ook nog uit te werken intenties bevat, maar ik vraag vanuit mijn verantwoordelijkheid in de coördinatie van beleid blijvende aandacht voor flexibiliteit, ruimte voor aanpassing aan nieuwe accenten en in het bijzonder keuzes in het de-prioriteren.
Dat is noodzakelijk om op een geordende manier uitvoering te kunnen geven aan uw ambities.
Dit laatste punt geldt eens temeer op de ambities waar nu een tijdelijke financiering onder zit.
Dat noodzaakt tot een nieuwe afweging na de periode van de tijdelijke dekking.

Bestuursstijl
Het akkoord weerspiegelt uw keuze voor samenwerking met maatschappelijke partijen, maar daarbinnen ook een actieve rol van de overheid in de aanpak van maatschappelijke opgaven, zoals in het grondbeleid, eigen uitvoering van taken en regulering van ongewenste ontwikkelingen.
De beoogde resultaten vragen coproductie met externe partners en bieden inspiratie voor een herijking van onze stadsprogramma's om te komen tot effectieve interventies in de maatschappelijke ontwikkelingen die bepalend zijn voor welvaart en welzijn in onze stad ('brede welvaart').

Vanuit mijn verantwoordelijkheid in de samenwerking met andere overheden en partijen in de stad verheugt mij de aandacht die u geeft aan de regionale samenwerking, ook met Duitse partners, en aan participatie van inwoners door te experimenteren met burgerberaden en te blijven inzetten op wijkgericht werken. De evaluatie *'Van Wijken Weten'* heeft laten zien dat de doorwerking naar beleid en programma's zou moeten worden versterkt. Hiervoor zijn inmiddels concrete voorstellen in voorbereiding.
Goed ook om te zien dat u wilt blijven inzetten op een inclusieve organisatie en een inclusieve stad rond het thema *'Vrij zijn in Arnhem'*. Een vrije stad is een veilige stad, voor alle inwoners in al hun diversiteit.

In bredere zin ga ik komende periode graag met u in gesprek hoe we kunnen werken aan de betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak en de gemeentepolitiek. De lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen is een verontrustend signaal. Wij mogen er niet in berusten als we de verbinding met burgers zouden kwijtraken.

Onderdeel van die inspanningen is blijvende aandacht voor het functioneren van ons politieke bestel en de onderlinge verhoudingen daarbinnen. Daarom goed dat u budget wilt vrijmaken voor de raad, ook voor het opvolgen van de acties uit de rapportage *'Samen werken voor de stad'* en het Plan van Aanpak Open Arnhem.

Portefeuilleverdeling
Op dit moment heb ik nog slechts kort inzage gehad in de door u beoogde portefeuilleverdeling.
De ervaring leert dat het belangrijk is om voorafgaand aan het Constituerend Beraad van het nieuwe college een kritische toets te doen op eventuele lacunes en/of mogelijke dubbels die de afstemming in de dagelijkse praktijk zouden kunnen hinderen. Ik neem het graag op mij om een dergelijke toets voor te bereiden.

Hoogachtend,

Ahmed Marcouch